

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån

Beslutande	Föredragande	Justerat
Minister Tony Asumaa	Enhetschef Mikko Helminen	Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 33

Anhållan om utredning av status samt rubbande av fast
fornlämning Jo 35.34.

ÅLR 2017/5508

93 U3

Fastighetsägaren till fastigheten 170-435-3-21 har anhållit om landskapsregeringens beslut om huruvida lämningar efter kalkutvinning på fastigheten i Önningeby by i Jomala kommun utgör fast fornlämning, och om så är fallet, att dessa skall undersökas arkeologiskt så att tillstånd till rubbande kan ges. Fastighetsägaren ämnar röja det aktuella skogsområdet till åkermark och anser att lämningarna utgör en mycket stor olägenhet som skulle omöjliggöra en stor del av den tänkta ändringen av markanvändning.

Ålands landskapsregering kulturbyrå har den 11–12.5.2017 gjort en arkeologisk inventering över det aktuella området. Enligt inventeringsrapporten berör de aktuella planerna för ny markanvändning sammanlagt cirka 300 nypuptäckta utvinningsgropar indelade i fyra grupper.

Då lämningar efter sentida omfattande kalkutvinning på Åland inte tidigare varit kända har kulturbyrån med stöd av 23 § i Självstyrelselag för Åland (1144/1991) den 7.7.2017 begärt museiverkets utredning om praxis beträffande motsvarande sentida lämningar efter kalkutvinning i riket. I museiverkets utlåtande den 29.9.2017 (MV/666/05.01.00/2017) konstateras att gropar/anläggningar som rör erhållande, brytande och bearbetning av kalk är enligt fornminneslagen (295/1963) fasta fornlämningar. Enligt museiverkets praxis och anvisningar skall motsvarande lämningar dokumenteras i tillräcklig grad innan de utsätts för ingrepp, då dessa inte är möjliga att bevara i samband med förändringar i markanvändningen.

Landskapsregeringen antecknade museiverkets utlåtande till kännedom och konstaterar att de aktuella i samband med markanvändningsplanering i Önningeby, Jomala påträffade kalkutvinningsgroparna utgör en fast fornlämning, som är fredade enligt 1 § i Landskapslagen (1999:55) om fornminnen. Kalkutvinningsgropar skall som varaktigt övergivna

lämningar efter människors aktiviteter under forna tider betraktas som bildningar som uppkommit vid användning av platsen som arbetsplats, med hänvisning till 2 § 1 mom. 5 p. i Landskapslagen (1999:55) om fornminnen.

Landskapsregeringen beslöt vidare att genomföra en arkeologisk undersökning av den berörda fasta fornlämningen Jo 35.34 i Önningeby by i Jomala kommun då fornlämningen bedöms förorsaka oskäligt stor olägenhet i förhållande till dess betydelse. Fastighetsägaren ska i enlighet med 15 § i Landskapslagen (1965:9) om fornminnen samt enligt överenskommelse med landskapsregeringen delta i kostnader för undersökningen genom att bekosta maskinell grävning i samband med denna.

Ålands landskapsregering kommer att delta i kostnaderna för undersökningen för att kunna arbeta fram praxis för det som kan anses vara tillräckligt med tanke på objektets komplexitet och vetenskapliga potential, då historiska kalkutvinningsområden på Åland är en nyupptäckt fornlämningstyp som inte har tidigare undersökts arkeologiskt.

Den arkeologiska undersökningen har planerats till hösten 2017. Kulturbyrån meddelar fastighetsägaren då undersökningen genomförts och slutligt tillstånd till rubbande kan ges enligt 11 § Landskapslagen (1999:55) om fornminnen.
